

Zienswijze en preadvies Landelijk Bestuur op het amendement betreffende de concept-kieslijst

Het LB **ontraadt** het volledige amendement incl. subamendement op de kieslijst.

Op onze kandidatenlijst staan 15 topkandidaten die allemaal meer dan geschikt zijn om Kamerlid te worden voor onze mooie partij. Je hoeft echter geen wiskundige te zijn om te concluderen dat er geen 15 kandidaten bij de eerste 5 kunnen zijn. De kandidatenlijst bestaat niet alleen uit posities, het gaat bovenal over personen, zoals een amendement op een concept-lijst ook over personen gaat. Een beperkt aantal plekken én veel talent: dat vraagt keuzes.

Die keuzes heeft de selectiecommissie in opdracht van het Landelijk Bestuur gemaakt. En wij staan voor die keuzes. Voor de samenstelling van de top van de lijst is de toegevoegde waarde van Joëlle Gooijer-Medema op plek 5 van groot belang. We geven daarvoor eerst de belangrijkste argumenten. Daarna gaan we wat breder in op onze zienswijze, het proces en de samenhang van de kieslijst.

Team-samenstelling: diversiteit en kennis in de fractie

- Het amendement stelt voor een derde jurist – naast Mirjam en Don - in de top-5 te plaatsen. Het thema ‘zorg’ en het opbouwen van zorgzame gemeenschappen is voor de ChristenUnie van een niet te onderschatten belang. De komende jaren staat Nederland ook voor een grote omslag op het gebied van zorgen voor elkaar, in een land dat steeds meer seculariseert en vergrijsd. De zorg loopt vast en vraagt wijs beleid geworteld in de praktijk. Met Joëlle Gooijer-Medema staat er een kandidaat in de top vijf die juist op dit cruciale thema kennis en ervaring meebrengt. Zij zorgt daarmee voor een beter onderscheiden profiel binnen de fractie voor wat betreft zowel ChristenUnie-kernthema’s als professionele achtergrond. Ze maakt de fractie veelzijdiger en het profiel scherper dan wanneer een derde jurist op plek 5 zou zijn voorgesteld.
- Zorg en medische ethiek zijn voor onze partij topprioriteiten. In de verkiezingen en kamerperiode zien we dit thema ook als een punt waarop de ChristenUnie zich opnieuw scherp onderscheidt.
- Als de ChristenUnie weer vijf zetels haalt is het belangrijk dat, naast competenties, ook stijlen en persoonlijkheden in de fractie in balans zijn. Daar is bij de volgorde nadrukkelijk door de selectiecommissie op gelet.

Regionale binding

- We zijn een partij van en voor heel het land. Wij willen het thema ‘regionale binding’ niet versmallen tot ‘actuele woonplaats’. De nummers 1 en 2 op de lijst brengen een sterke binding met regio en platteland mee vanuit hun persoonlijke achtergrond. De regionale binding van de nummers 4 en 6 spreekt daarnaast voor zich. De top van de lijst van de ChristenUnie vertegenwoordigt daarmee zowel stad als platteland. Daarmee is het Landelijk Bestuur van mening dat dit voor de ChristenUnie cruciale aspect van ‘regionale binding’ in een goede balans is.

Continuïteit

- Het LB vindt continuïteit belangrijk. De top van de lijst heeft een bak aan politieke ervaring. Zo is Mirjam Bikker sinds 2006 politiek actief, sinds 2010 als kandidaat-Kamerlid, vanaf 2013 werkzaam bij de Tweede Kamerfractie. Onze nummer 2, Pieter Grinwis loopt als sinds 2003

bij de TK-fractie. Dat is niet een beetje maar een bak ervaring. Met ook op nummer 3 en 6 een zittend kamerlid is ervaring stevig geborgd.

Toelichting op selectieproces

Algemeen

Een amendement op een concept-kieslijst gaat altijd over personen. Het Landelijk Bestuur hecht er aan om recht te doen aan zowel de kandidaat voor wie een hogere positie wordt bedongen als aan de kandida(a)t(en) voor wie het overnemen van het amendement door het congres zou leiden tot een lagere positie op de kieslijst.

Om die reden geven wij een uitgebreide zienswijze ter onderbouwing van ons preadvies aan het congres.

Opdracht selectiecommissie en totstandkoming van de kieslijst

Na de val van het kabinet heeft het Landelijk Bestuur een selectiecommissie samengesteld voor de selectie van de lijst voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer in november 2023. Bij de samenstelling van deze commissie is rekening gehouden met de adviezen uit de evaluatie van de vorige verkiezingen. In de commissie zitten o.a. mensen met een professe in werving en selectie, met ervaring in de landelijke politiek, met overzicht van de talenten die in het land politiek actief zijn, en met een regionale blik. Vanuit de jongerenorganisatie PerspectieF is door het bestuur een van de leden afgevaardigd als lid van de selectiecommissie.

Aan geïnteresseerden voor de Tweede Kamer is gevraagd te solliciteren naar een plek in de top van de lijst (plekken 2 t/m 15), of naar een plek van 16 tot 50 indien ze geen Kamerlid willen worden, maar in hun regio of bij hun achterban een representatief vertegenwoordiger zijn van onze partij. De selectiecommissie heeft de opdracht gekregen om uit de sollicitanten een mooie lijst van 50 kandidaten samen te stellen die aansluit bij onze landelijke spreiding en waarop leden staan met een herkenbaar ChristenUnie profiel.

Voor de top-15 van de lijst had de commissie van het Landelijk Bestuur de opdracht om kandidaten te selecteren die Kamerwaardig zijn, elkaar aanvullen, bekend zijn bij hun achterban en in campagnetijd samen en in hun eigen regio het geluid van de ChristenUnie kunnen laten horen.

Voor de potentiële Kamerfractie (tussen de 3 en 6 zetels) heeft de selectiecommissie daarnaast de vraag gekregen om in het selectieproces rekening te houden met specifieke kennis, politiek-bestuurlijke ervaring en aanvullende competenties. Daarbij heeft de commissie specifiek aandacht besteed aan de vraag hoe kandidaten een helder, herkenbaar en fris ChristenUnie geluid laten horen.

Voor onze eigen speerpunten geldt des te meer dat er in de Tweede Kamerfractie deskundigheid en ervaring moet zijn, bijvoorbeeld voor zorg. En dat we moeten weten wat er speelt in gemeenten en regio's. Dat er mensen zijn die met de voeten in de gemeentelijke klei staan, uit ervaring weten wat er in de achterstandswijken speelt, of wat de moeiten zijn op het platteland. Dat is geen prettige bijkomstigheid, maar is noodzakelijk om de relatie tussen 'Den Haag' en 'het land' steviger, warmer en vanzelfsprekender te maken.

In de afweging die de selectiecommissie moest maken is in die veelheid van vragen en wensen een zorgvuldige keuze gemaakt voor de top van de lijst; de nrs. 1 t/m15. Voor de potentiële Kamerfractie zijn daarbij aanvullende deskundigheid, vertegenwoordiging, werk-privé-balans en reflecterend vermogen afgewogen, maar is vooral ook gekeken in hoeverre kandidaten in staat zijn om als

individueel Kamerlid en als team een sterke, enthousiaste en deskundige fractie te vormen met een onderscheidend ChristenUnie-profiel.

Wij waarderen als Landelijk Bestuur het harde werk van de selectiecommissie om tot een zorgvuldige afweging te komen waarin alle factoren zijn meegewogen. We hebben de voorgestelde concept-lijst als geheel en in haar samenhang overgenomen. Alle vijftig kandidaten op de lijst hebben de hen toebedeelde plek geaccepteerd. De top-15 van de lijst heeft dit in een telefonisch contact met het Landelijk Bestuur ook bevestigd.

Nadere reactie op het amendement met subamendement De Jong c.s.

Uiteraard staat het leden vrij de concept-kieslijst te amenderen, waarbij wij wel sterk willen benadrukken dat dit altijd over mensen gaat, en dat in een kleine fractie elke keuze om één positie te veranderen raakt aan de zorgvuldig bekeken samenhang van het geheel.

Het amendement De Jong c.s. geeft drie argumenten voor een hogere plaatsing van enkele kandidaten op de kieslijst: de persoonlijke competentie als Kamerlid, continuïteit, en regionale binding.

Het Landelijk Bestuur deelt het belang dat indieners hechten aan continuïteit. Daarbij maken wij wel een nuancering. De zittende fractie is niet alleen 'nieuw, jong en fris', maar is ook in een turbulente periode in zeer korte tijd uitgegroeid tot een groep door de wol geverfde volksvertegenwoordigers. De leercurve van een ChristenUnie-Kamerlid, zeker in het licht van de afgelopen kabinetsdeelname, is sneller dan die van een Kamerlid dat relatief anoniem in een grotere fractie kan warmlopen. De nummers 1 en 2 op de lijst zijn weliswaar redelijk nieuw in de rol van Tweede Kamerlid, maar lopen al veel langer intensief mee in 'het Haagse'. Het Landelijk Bestuur is daarom van mening dat met de ervaring van de nummers 1, 2, 3 en 6 en de langjarige verdiensten van de nummers 4 en 5 in andere verantwoordelijke politieke en bestuursrollen, de continuïteit voldoende is gewaarborgd.

Het Landelijk Bestuur deelt eveneens het belang dat de indieners hechten aan een goede verbinding tussen Randstad en regio, en tussen stad en platteland. Dit element is cruciaal in de samenstelling van de voorgestelde kandidatenlijst. Daarom is voor de top van de lijst; de nummers 1-15 zoals gezegd, aan de selectiecommissie gevraagd rekening te houden met continuïteit en vernieuwing, maar ook met een regionale binding.

Wij willen het thema 'regionale binding' echter niet versmallen tot 'actuele woonplaats'. De nummers 1 en 2 op de lijst brengen een sterke binding met regio en platteland mee vanuit hun persoonlijke achtergrond. De regionale binding van de nummers 4 en 6 spreekt daarnaast voor zich. Daarmee is het Landelijk Bestuur van mening dat dit voor de ChristenUnie cruciale aspect van 'regionale binding' voldoende is geborgd.

Tenslotte willen wij, aangezien het amendement rechtstreeks raakt aan de positie van de candidate op plek 5, de belangrijke rol onderstrepen die wij voor Joëlle Gooijer-Medema zien weggelegd in de nieuwe fractie.

Het thema 'zorg' is voor de ChristenUnie van een niet te onderschatten belang. We staan de komende jaren voor grote uitdagingen in de zorg, in het steeds seculierder en vergrijzender land, juist als wij werk willen maken van zorgzame gemeenschappen vraagt dat om volksvertegenwoordigers met kennis van zaken en voeten in de klei. Zij werkte zelf in de zorg, was jaren leidinggevende in de ouderenzorg en heeft in haar tijd als wethouder ook op dit thema haar sporen verdiend en zorgt daarmee voor een beter onderscheiden profiel binnen de fractie voor wat betreft zowel

ChristenUnie-kernthema's als professionele achtergrond. Ze maakt de fractie veelzijdiger en het profiel scherper dan wanneer een derde jurist – naast Mirjam en Don - op plek 5 zou zijn voorgesteld.

Op dezelfde manier heeft de selectiecommissie voor elke volgende positie in de top van de lijst de afweging gemaakt wie op die positie de beste versterking van de fractie met zich meebrengt. De selectiecommissie heeft dat, wat het Landelijk Bestuur betreft, uiterst zorgvuldig gedaan. Elke kandidaat in de top-15 is Kamerwaardig. De persoonlijke competentie van Stieneke van der Graaf staat voor het Landelijk Bestuur niet ter discussie.

De ChristenUnie heeft het luxeprobleem dat we meer Kamerwaardige kandidaten hebben dan realistisch haalbare zetels. Bij elke verkiezing zullen er daarom Kamerwaardige kandidaten afvallen. De keuze voor een plek in de top-6 is bepaald op basis van optimale teamsamenstelling. Deze keuze doet niet af aan de individuele competenties of verdiensten van kandidaten lager in de top-15.

Samenvatting en preadvies

Het Landelijk Bestuur waardeert en deelt de drie speerpunten van de indieners, maar is van mening dat deze alle drie voldoende geborgd zijn op de huidige concept-kieslijst. Daarnaast zouden met het amenderen van de lijst andere sterktes wegvallen waar wij, in het licht van de huidige politieke situatie en de uitdagingen die de komende jaren voor ons liggen, veel waarde aan hechten. Bij de plaatsing van kandidaten voor de mogelijke Tweede Kamerfractie; positie 1-6 is de teamsamenstelling doorslaggevend geweest. Binnen die samenstelling is de toegevoegde waarde van Joëlle Gooijer-Medema op plek 5 voor het profiel van de fractie van groot belang, om de redenen zoals hierboven beschreven.

Het Landelijk Bestuur ontraadt daarom dit amendement met het subamendement.